

PROTECTORES

**Dediquem aquest conte a totes les dones
d'ABYA YALA que teixeixen resistències i
esperances, protegint els rius, boscos, selves i
muntanyes per a totes les persones i éssers.
Elles ens inspiren amb les seves lluites. Les
volem vives!**

**“Són possibles altres mons feministes on els
patriarcats no hi són, on és possible somiar que les
empreses transnacionals van marxar”.**

Lolita Chávez. Defensora del poble maia k'iche'. Guatemala.

“La terra no ens pertany, pertanyem a la terra”

Nélida Ayay. Defensora del poble quítxua. Perú.

**“El nostre poble garífuna és assassinat, solament
per defensar els nostres recursos naturals,
territori i els nostres drets ancestrals.
Tenim dret a viure en pau”.**

Miriam Miranda. Defensora del poble quítxua. Perú.

**“Quan penso en el futur, en la meva gent, puc
escoltar el plor del riu, de les muntanyes i del bosc.
L'essència de la vida és amenaçada per
l'extracció de petroli”.**

Nina Gualinga. Defensora del poble kichwa de Sarayaku. L'Equador.

Text: Haizea Murguía

Il·lustració i disseny: Andrea Conde

Traducció al català: Anna M. Porté Estop

Idea original i coordinació: Cristina Alba

ISBN: 978-84-09-27583-0

Dipòsit legal: LG BI 000381-2021

Sol·licitud de propietat intel·lectual:

BI-154-21 del 23 de febrero del 2021

PROTECTORES

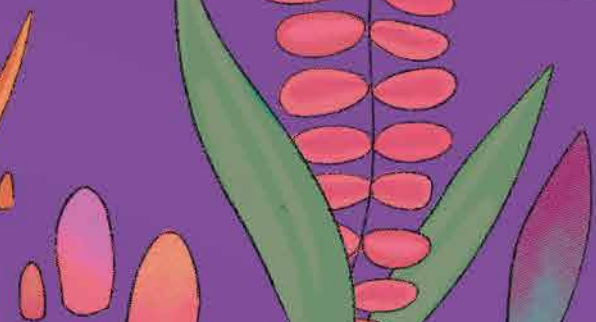

Aquestes aigües meves recorren el
territori d'Abya Yala, des del cim de les
muntanyes fins a la plana més verda,
des de la selva amazònica fins a l'oceà
més profund, riu ple de vida que ali-
menta la fauna i la flora silvestre i
dona de veure als quetzals.

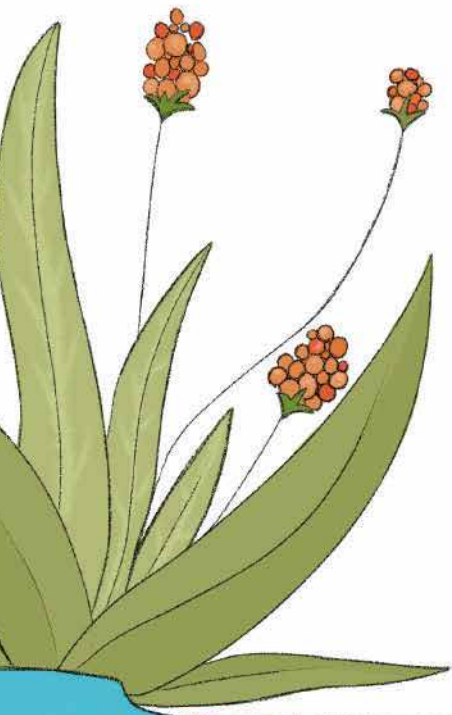

Aquestes aigües meves són les què il·luminen els astres,
les què reflecteixen la lluna, les què banyen les ancestres
que avui ens **fan de guia**.

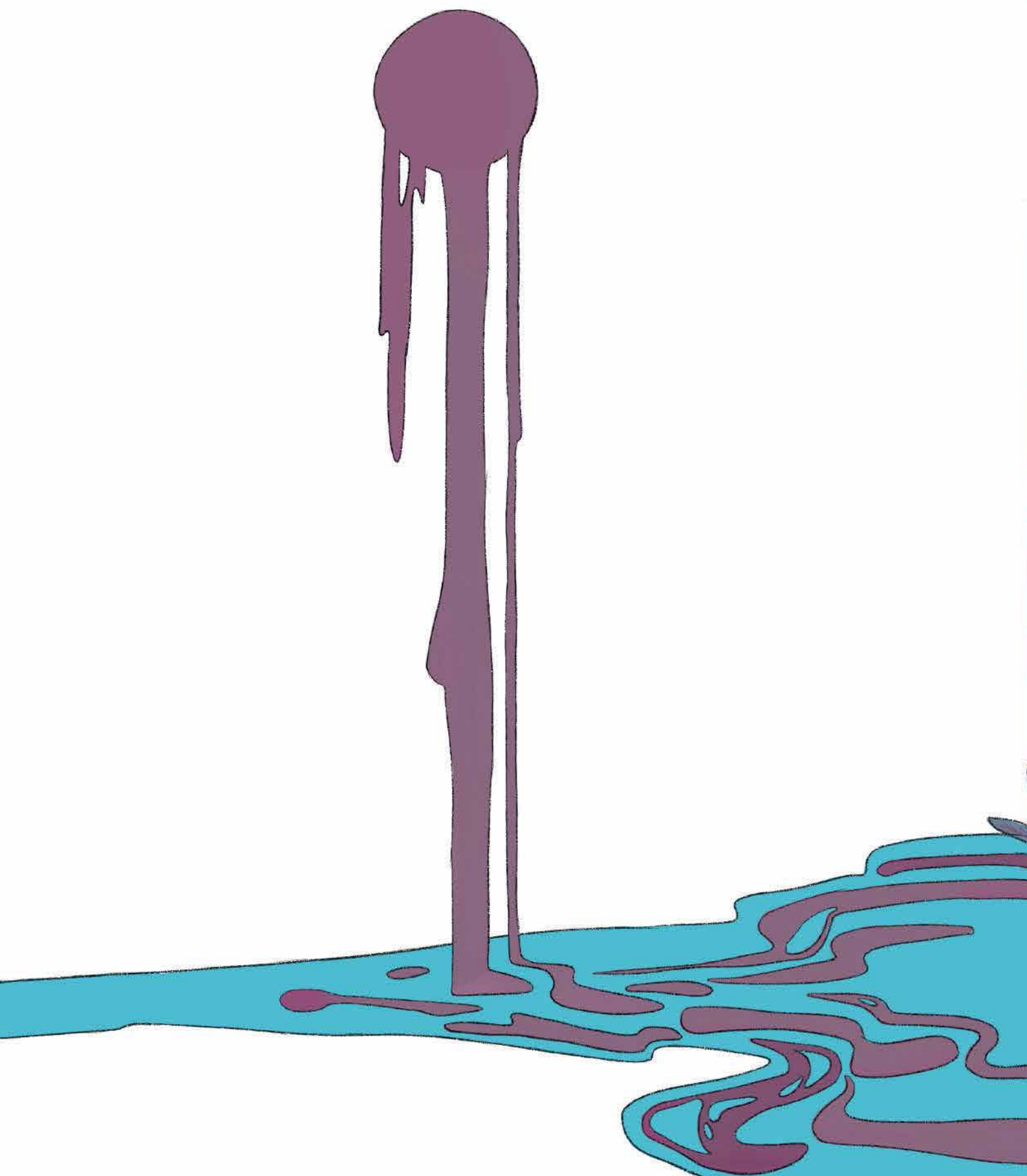

Aquestes aigües meves
pateixen la **ferida oberta** que obre la muntanya.

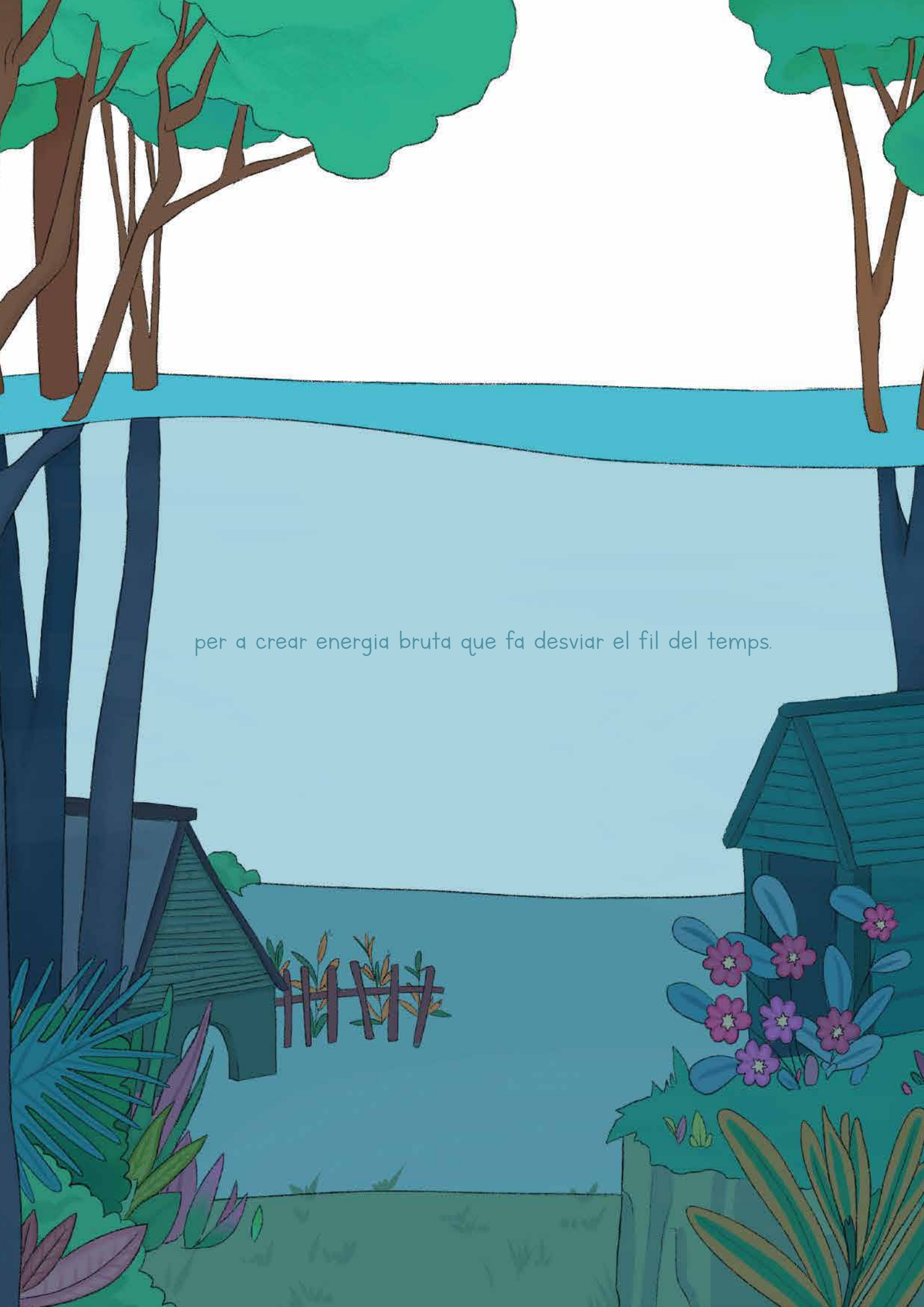

Emmalalteixen amb la **sang negra** que brolla de la terra.

Són retingudes

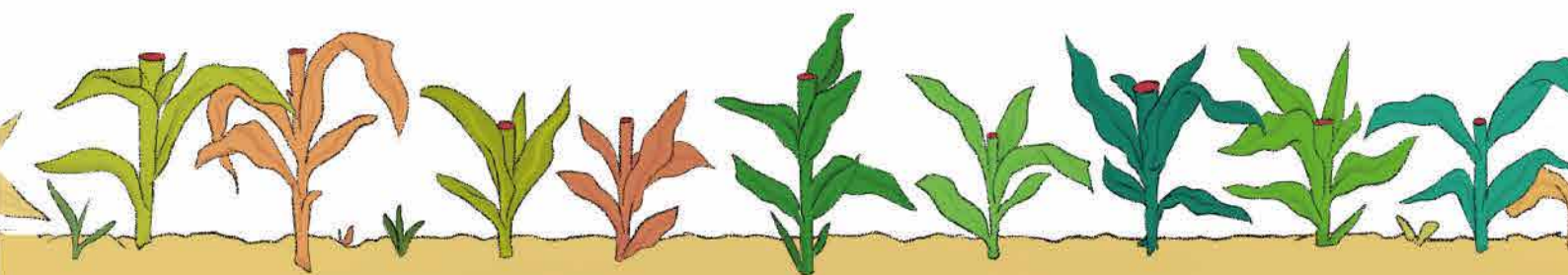
per a crear energia bruta que fa desviar el fil del temps.

A stylized illustration of a forest. On the right side, a large tree with a brown trunk and green foliage stands prominently. The ground is grey, and scattered across it are numerous red tree stumps of various sizes, indicating deforestation. In the bottom right corner, a red mechanical arm with silver claws is visible, suggesting a logging machine. The text is centered in the upper half of the image.

Han presenciat màquines
empassant-se boscos i
mastegant arbres.

Han vist els camps homogenis
devorar la diferència i tenyir-ho tot d'un color uniforme.

Aquestes aigües
meves han mirat i admirat a les defensores tot
deturant gegants de ferro.

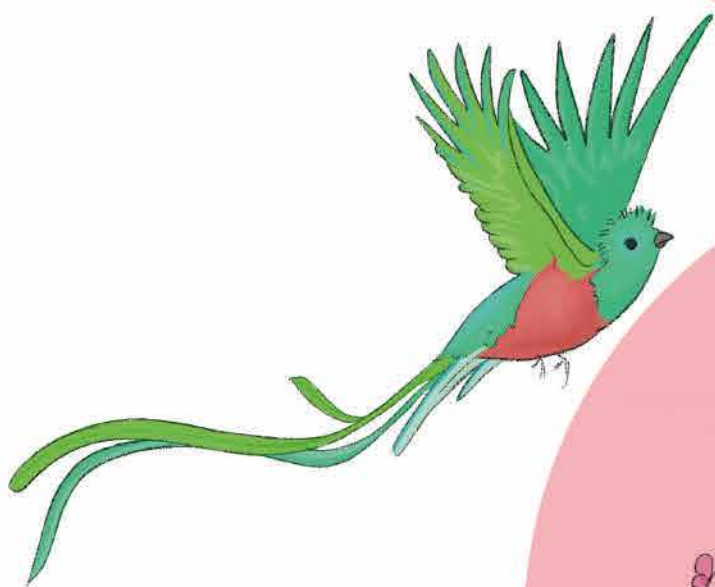

Acuerparse,
resistir i ser llavor diversa.

Caldria sostenir la terra amb les
seves mans. Teixir amb
fils forts invencibles, creant
llaços indestructibles i eterns que
s'obren pas entre rius, mars i
muntanyes.

Respirar a
pulmó obert.

Posar el cos i
unir-se a la xarxa de la vida.

Alçar la veu,
canviant la
història.

Aquestes aigües meves **reguen la diversitat**
i acoloreixen milpas.

Són les aigües que **plouen, rebels** i
xopen cos i territori, que són la
mateixa cosa, aus, flors, en comunitat,
en comunió.

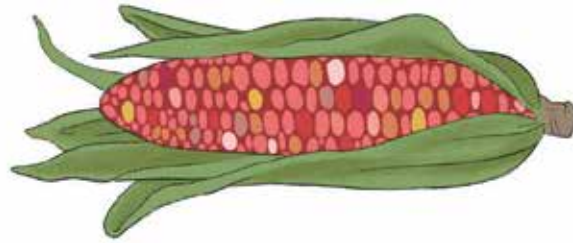
Han gaudit veient dessota les estrelles a éssers de llum,
a comunitats pro-teixint a través de la memòria.

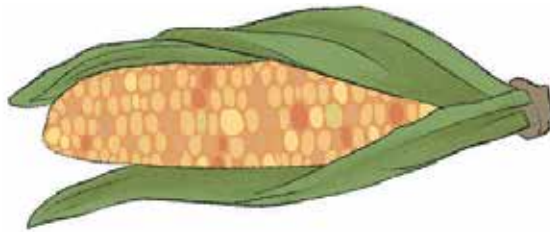
Aquestes aigües meves anhelan que el meu missatge
viatgi a través del temps i arribi a altres territoris i broti.

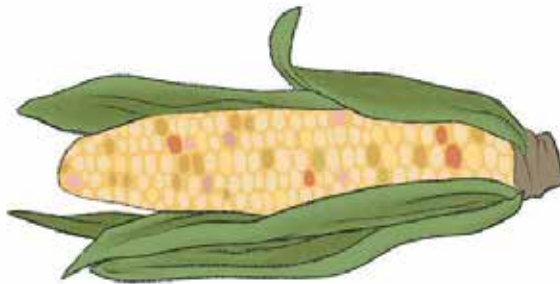

Gràcies, una vegada pel teu ser, l'essència d'aqueix ésser que sosté aquesta vida amb la seva història, la seva memòria, la seva sang i el seu ventre.

Gràcies, dues vegades, a la terra que sosté el teu ésser.

Gràcies, tres vegades,
al cosmos, que sosté la terra i la teva vida.

PER QUÈ ÉS TAN IMPORTANT AQUEST CONTE?

El blat de moro d'Abya Yala és divers en formes i colors. Aquestes varietats s'han perpetuat al llarg dels segles gràcies a la saviesa i dedicació dels seus pobles originaris, que han anat guardant llavors de qualitat, seleccionades en cada collita per a tornar-les a sembrar i garantir la seva base alimentària, generació rere generació. Les dones han estat al capdavant d'aquesta tasca. Aquests diferents tipus de blat de moro resisteixen davant el model neoliberal capitalista que vol limitar la seva riquesa a una única varietat uniforme que genera dependència i no compta amb la mateixa qualitat nutritiva.

També són diverses les defensores d'Abya Yala, les qui estan resistint de llarg a llarg de tota la regió, liderant/encapçalant multitud de lluites enfront d'interessos econòmics transnacionals, que espolien i violenten la naturalesa i les seves vides, obligant-les a fugir.

Fugen de projectes extractius de mineria, petrolieres, hidroelèctriques, fusteres i monocultius, amenaces reflectides en les il·lustracions d'aquesta publicació. Aquesta situació és especialment greu en països com Colòmbia, el Brasil, Mèxic, Hondures, Guatemala, Veneçuela i Nicaragua.

Gran part d'elles són dones indígenes. Malgrat representar només el 5% de la població mundial, els pobles indígenes són els qui salvaguarden la major part de la diversitat del nostre planeta, precisament, perquè les seves formes de vida, sostenibles i harmòniques amb la naturalesa, s'enfronten a les necessitats creixents de recursos que requereix el ritme de consum imperant al món. I, per tant, són també les més atacades.

Entre 2017 i 2018, 65 defensores van ser assassinades, 27 van patir intents d'assassinats a Mesoamèrica i 3.305 van patir agressions, la majoria reiteradament (segons les dades de l'últim informe de la Iniciativa Mesoamericana de Defensores). És preocupant comprovar que aquestes dades dupliquen el bienni anterior. Del 2010 al 2018 s'han enregistrat 156 defensores assassinades a la regió.

Les dones que defensen el seu dret a la terra i a un medi ambient sa, s'enfronten a amenaces específiques, a més les que els homes enfronten. Les campanyes de difamació acostumen a centrar-se en la seva vida privada, amb contingut sexista o sexual explícit. La violència sexual, que normalment no és denunciada, també s'utilitza com a tàctica per a silenciar les defensores. Les dones que ocupen llocs de lideratge solen ser estigmatitzades per oposar-se als rols de gènere tradicionals.

Aquesta persecució no es va deturar amb el confinament i la pandèmia. 10 defensores de la regió han estat assassinades durant aquests anys i nombroses encara són amenaçades i perseguides.

Aproximadament la meitat d'elles no tenen prou recursos per garantir les seves necessitats bàsiques o accés a serveis de salut.

El benefici de la venda del conte PROTECTORES es destina a donar suport econòmic a dones defensores de la regió d'Abya Yala que s'han vist obligades a fugir dels seus territoris per protegir les seves vides, deixant enrere el que més estimen, i que no compten amb els recursos necessaris per a sostenir-se dignament mentre la seva situació millora.

PARAULES QUE POTSER NO CONEIXES

Abya Yala

Nom amb el qual els pobles originaris autodesignen el continent americà. Significa: "terra en sang vital".

Quetzal

Ocell de plomatge verd i vermell que habita a la regió centreamericana, sagrat de la cosmovisió maia per ser herència del quetzalcóatl, la serp emplomada creadora.

Ancestres

Les dones que ens van antecedir, dels ventres i les vides de les quals sorgeixen les nostres, sàvies, que ens guien a través del temps i les energies.

Acuerparse

Sostenir-se mútuament per a resistir de manera col·lectiva davant les injustícies i amenaces en la defensa i protecció de la naturalesa i d'altres lluites.

Milpa

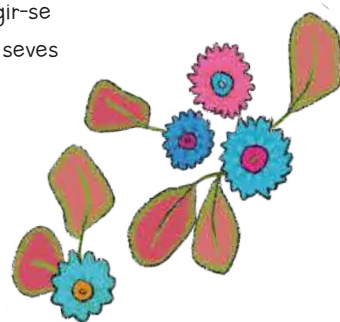
Camp conreat en comunitat on, amb tècniques i llavors ancestrals, se sembren fesols, verdures i, sobretot, blat de moro, base de la dieta de nombrosos pobles d'Abya Yala. Representen una expressió d'identitat i saviesa. La paraula milpa ve del nàhuatl 'mil-pa' i significa: "camp conreat".

Xarxa de la vida

És una expressió que reflecteix la necessitat d'interconnexió de les vides, tant en la Terra com en els cosmos. És el reconeixement que tots els éssers ens necessitem.

Pro-teixint

Dones i pobles d'Abya Yala teixint xarxes de suport per acuerparse i protegir-se enfront de les empreses extractives que amenacen els seus territoris i les seves vides per interessos econòmics.

CONTINUEM CAMINANT...

La COLECCIÓN VALIENTAS neix per a visibilitzar lluites col·lectives de dones contemporànies que estan construint un món millor i contribuint, així, al fet que milloren les vides de moltes persones.

Són dones que lluiten perquè es facin efectius els drets de tota la humanitat. Mereixen aquest reconeixement social en forma de conte, un relat que acosti la seva història i la seva aportació a tota persona que el llegeixi, motivant amb el seu exemple a altres dones, persones i col·lectius. Els beneficis obtinguts amb la seva venda es destinaran a fer costat a dones que sofreixen les amenaces que mostren cadascun dels contes de la COLECCIÓN VALIENTAS.

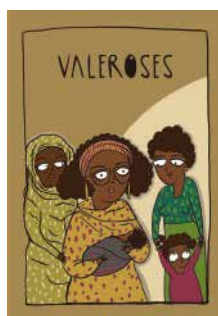
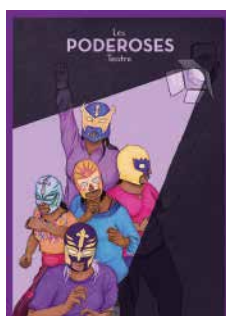
PROTECTORES és el primer conte de la COLECCIÓN VALIENTAS. Va començar com un somni, i es va fer realitat gràcies a més de 300 persones que el van secundar a través de la plataforma Verkami, gràcies a l'esforç i la illusió d'un col·lectiu de dones feministes de diversa procedència i gràcies al suport de moltes col·laboradores que se sumen a la xarxa que teixim entre totes.

L'abril de 2021 es publica la primera edició del conte PROTECTORES amb 700 exemplars en castellà i basc a la venda. Abans d'acabar l'any, davant l'èxit del conte, ja es publica la segona edició de 500 exemplars. A més de 50 exemplars en maia k'iche' per entregar gratuïtament a organitzacions de dones defensores. Per fi, l'abril de 2025 complim el somni de publicar-lo en català. Han estat moltes les llibreries independents, espais socials i comerços locals que han col·laborat amb el projecte venent els contes i multiplicant el seu missatge a les províncies de Biscaia, Guipúscoa, Àlaba, Santander, Madrid, Barcelona, Gijón, Oviedo, València, Sevilla i Màlaga; així com a les ciutats d'Oaxaca (Mèxic), Ciutat de Guatemala i Antigua (Guatemala).

Volem agrair-ho de tot cor a les qui ja estan col·laborant amb nosaltres i a les qui vindran. GRACIAS. ESKERRIK ASKO. MALTIOX. GRÀCIES. GRAZAS.

Hem publicat també els contes Les PODEROSSES Teatre i VALEROSSES, els següents títols de la COLECCIÓN VALIENTAS, que aborden les violències masclistes i la mutilació genital femenina de la mà de les nostres associacions aliades i dones protagonistes: Les Poderoses Teatre i Save a Girl Save a Generation, respectivament. Esperem que us agradin i us resultin d'utilitat.

Ah! I el més important: Gràcies a la vostra col·laboració, ja hem pogut donar suport econòmicament a deu dones defensores de Colòmbia, Guatemala, Hondures, Nicaragua i el Marroc. Esperem poder-ne fer costat a moltes més. El procés s'està duent a terme en col·laboració amb organitzacions que protegeixen i vetllen pels drets de les dones defensores.

PROTECTORES ÉS UN CONTE D'AUTORIA COL·LECTIVA DE DONES:

Il·lustrat i maquetat per:

Andrea Conde

Escrit per:

Haizea Murguía

A partir d'una idea i text original de:

Cristina Alba

Editat per:

Cristina Alba, Lolita Chávez i Virginia Enebral

Traduït al basc per:

Lorea Undagoitia

Traduït al k'iche' per:

Lolita Chávez

Traduït al català per:

Anna M. Porté Estop

Projecte coordinat per:

Cristina Alba

Estratègia de comunicació i difusió dirigida per:

Virginia Enebral

Amb el suport fonamental de:

Amaia Igauran, Idily Mérida, Ana Viñuela i Yolanda Barco

Impulsat per:

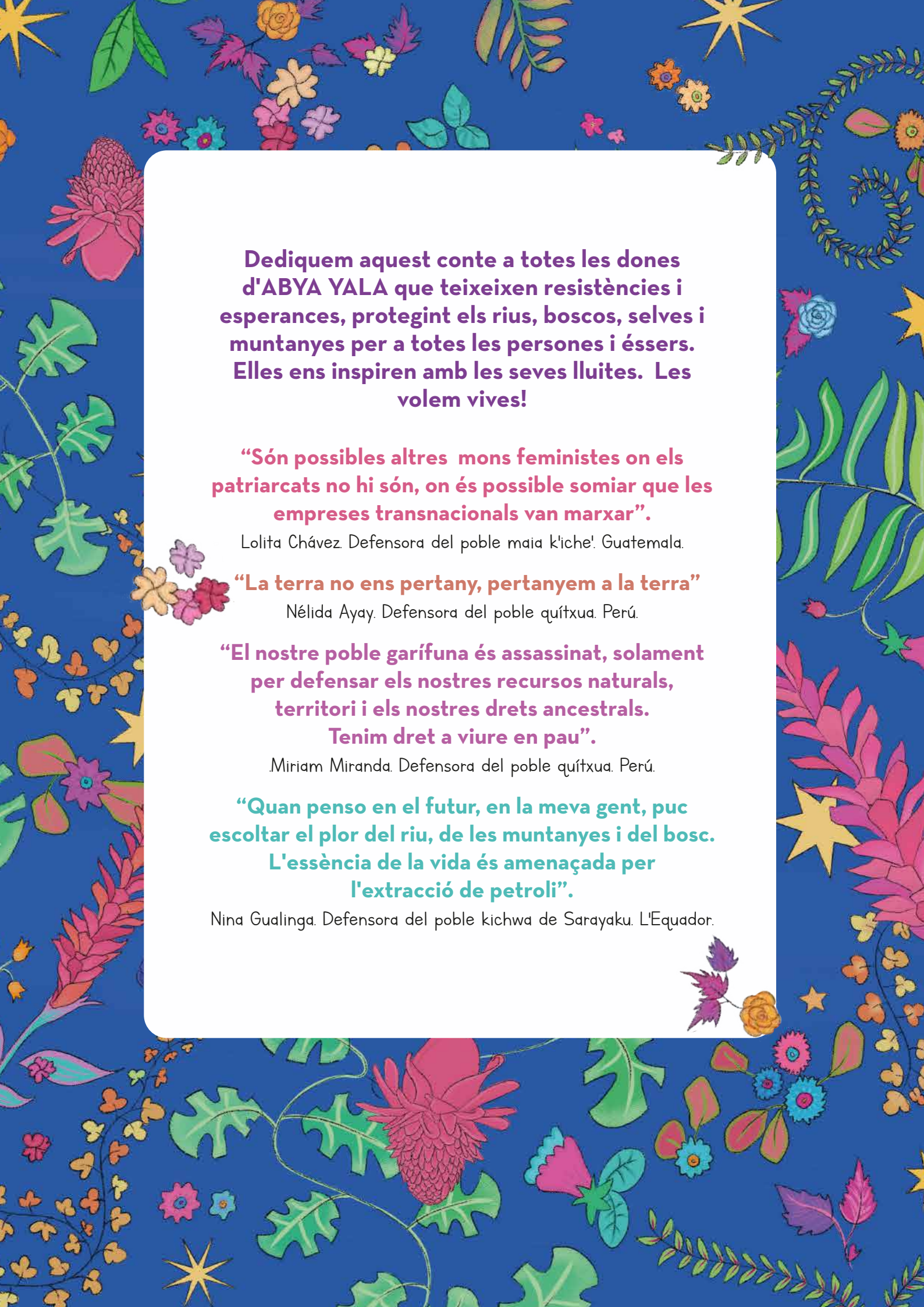
Associació MÁS MUJERES www.masmujeres.org

Coneix més el nostre projecte a Facebook o Instagram:

Colección Valientas-Más Mujeres

@masmujeressarea

**Dediquem aquest conte a totes les dones
d'ABYA YALA que teixeixen resistències i
esperances, protegint els rius, boscos, selves i
muntanyes per a totes les persones i éssers.
Elles ens inspiren amb les seves lluites. Les
volem vives!**

**“Són possibles altres mons feministes on els
patriarcats no hi són, on és possible somiar que les
empreses transnacionals van marxar”.**

Lolita Chávez. Defensora del poble maia k'iche'. Guatemala.

“La terra no ens pertany, pertanyem a la terra”

Nélida Ayay. Defensora del poble quítxua. Perú.

**“El nostre poble garífuna és assassinat, solament
per defensar els nostres recursos naturals,
territori i els nostres drets ancestrals.
Tenim dret a viure en pau”.**

Miriam Miranda. Defensora del poble quítxua. Perú.

**“Quan penso en el futur, en la meva gent, puc
escotar el plor del riu, de les muntanyes i del bosc.
L'essència de la vida és amenaçada per
l'extracció de petroli”.**

Nina Gualinga. Defensora del poble kichwa de Sarayaku. L'Equador.